

Соціальне партнерство – основа інноваційного розвитку навчального закладу

За 50 років у ДПТНЗ «Красилівський професійний ліцей» було підготовлено понад 18 000 кваліфікованих робітників для промислових підприємств. Майже 20 відсотків випускників отримали підвищені розряди.

За цей період ліцей набув певного досвіду підготовки висококваліфікованих, конкурентноспроможних фахівців. Зміна пріоритетних цілей професійної освіти зумовила висунення на перший план завдання розвитку майбутнього фахівця на основі його внутрішнього потенціалу та з урахуванням прогресивних, культурно-історичних і технологічних досягнень людства. Це викликано, на нашу думку, такими причинами:

- зміна типу економіки в Україні та перехід до ринкових відносин;
- певний спад виробництва і нестійке функціонування економіки;
- формування ринку робочої сили і нових вимог до кваліфікації виконавців робіт;
- відставання змісту ПТО від динамічних змін, що відбуваються у суспільстві й економіці;
- обмежене фінансування ЗПО;
- недосконалість законодавчих і нормативних актів, що врегульовують діяльність цієї ланки освіти.

Ми розуміємо, що в сучасних умовах господарювання, з розвитком малого і середнього бізнесу, в умовах створення нових типів підприємств, при неймовірно динамічному розвитку приватних підприємств, застосування нового обладнання і технологій, зростання конкуренції на ринку праці та вимог до рівня кваліфікації майбутніх робітників необхідна тісна взаємодія ліцею з роботодавцями, приватними підприємцями та іншими суб'єктами праці.

За основу інноваційного розвитку навчального закладу вибрано одним із напрямків – співпраця навчального закладу з роботодавцями, пошук інноваційних шляхів соціального партнерства.

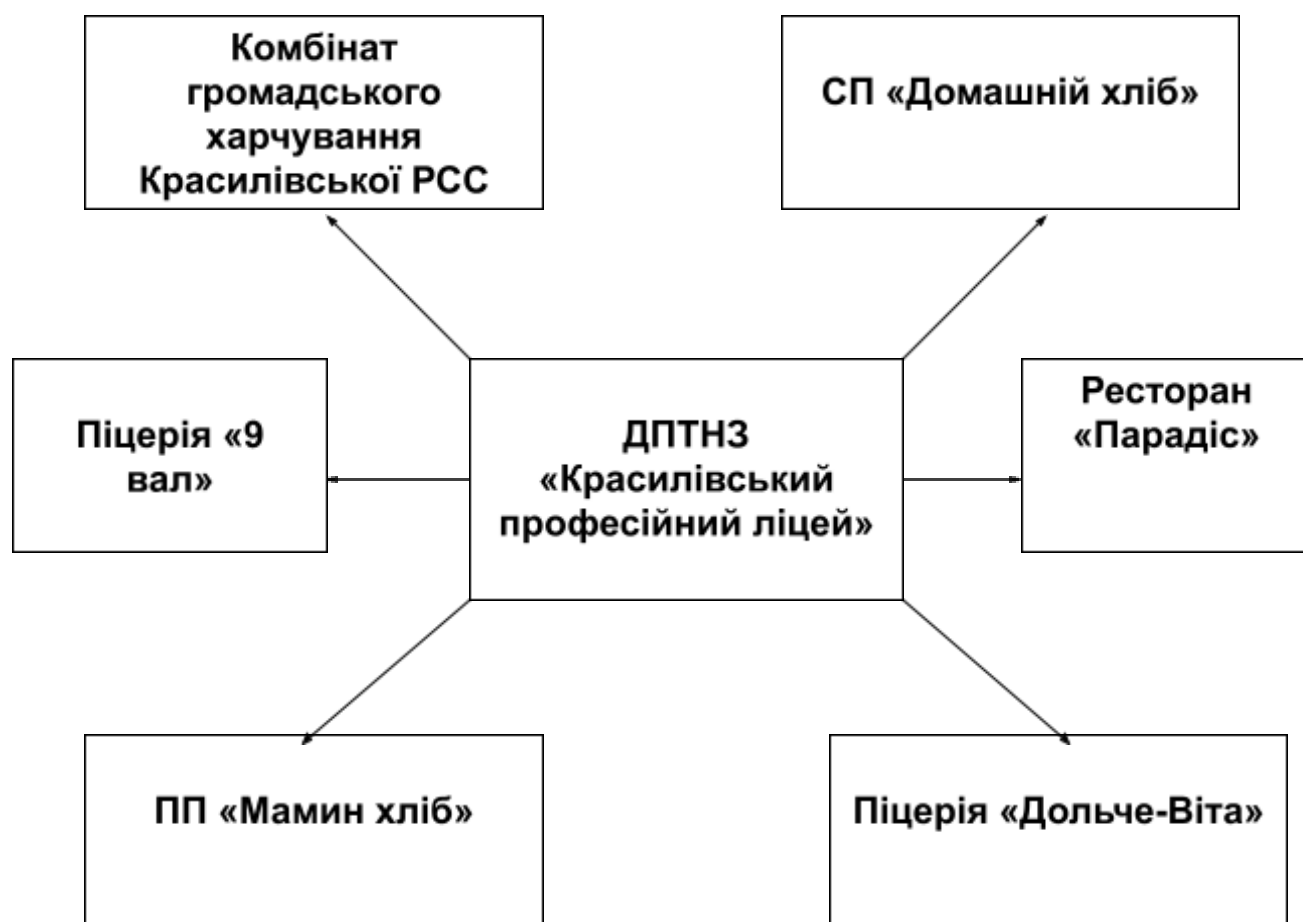
Круглий стіл з соціальними партнерами

Тренінг із соціальними партнерами

Навчальним закладом визначено коло соціальних партнерів – замовників робітничих кадрів:

Соціальні партнери ліцею з професії: «Кухар; кондитер»

Виробниче навчання в умовах виробництва (Ресторан «Парадіс»)

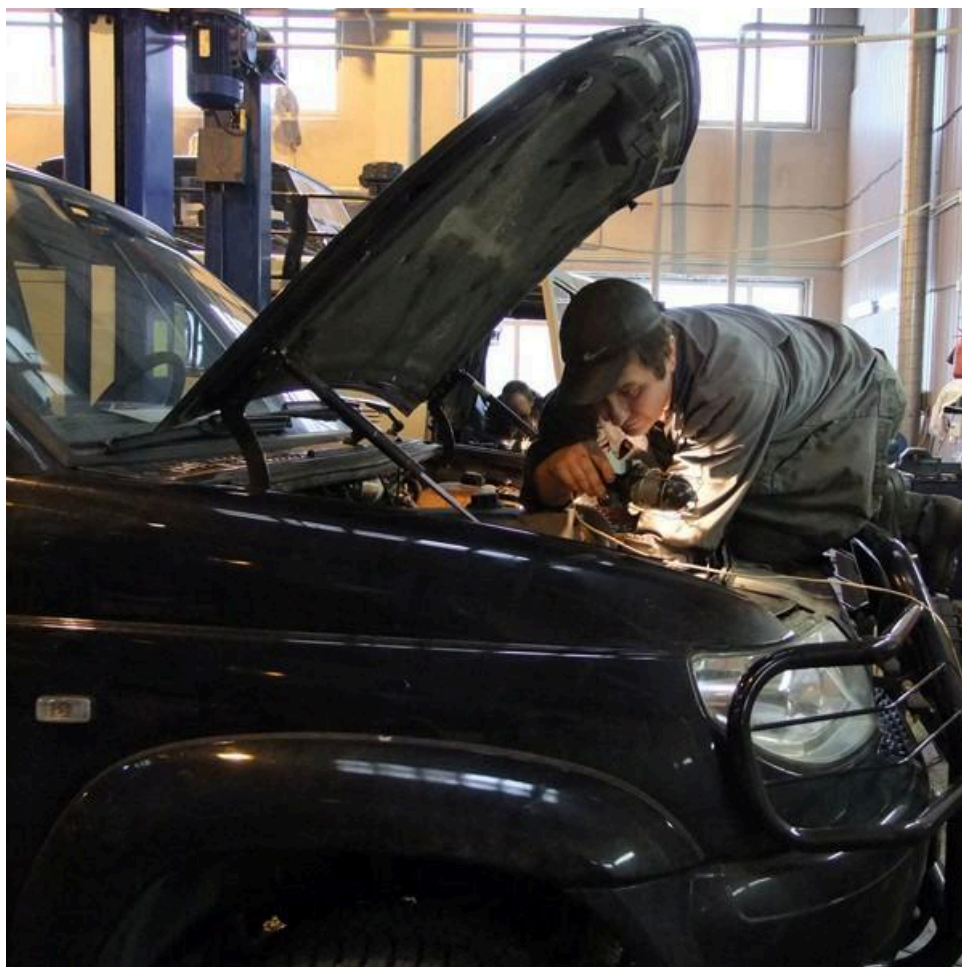
Виробниче навчання в умовах виробництва (Ресторан «Колос»)

Соціальні партнери ліцею з професії: «Слюсар-ремонтник; слюсар з ремонту автомобілів»

Проходження виробничої практики на базовому підприємстві (ВАТ «Красилівський машинобудівний завод»)

Виробниче навчання в умовах виробництва (СТО «Арсенюк і Штефанік»)

**Соціальні партнери ліцею з професії: «Штукатур;
лицювальник-плиточник; маляр»**

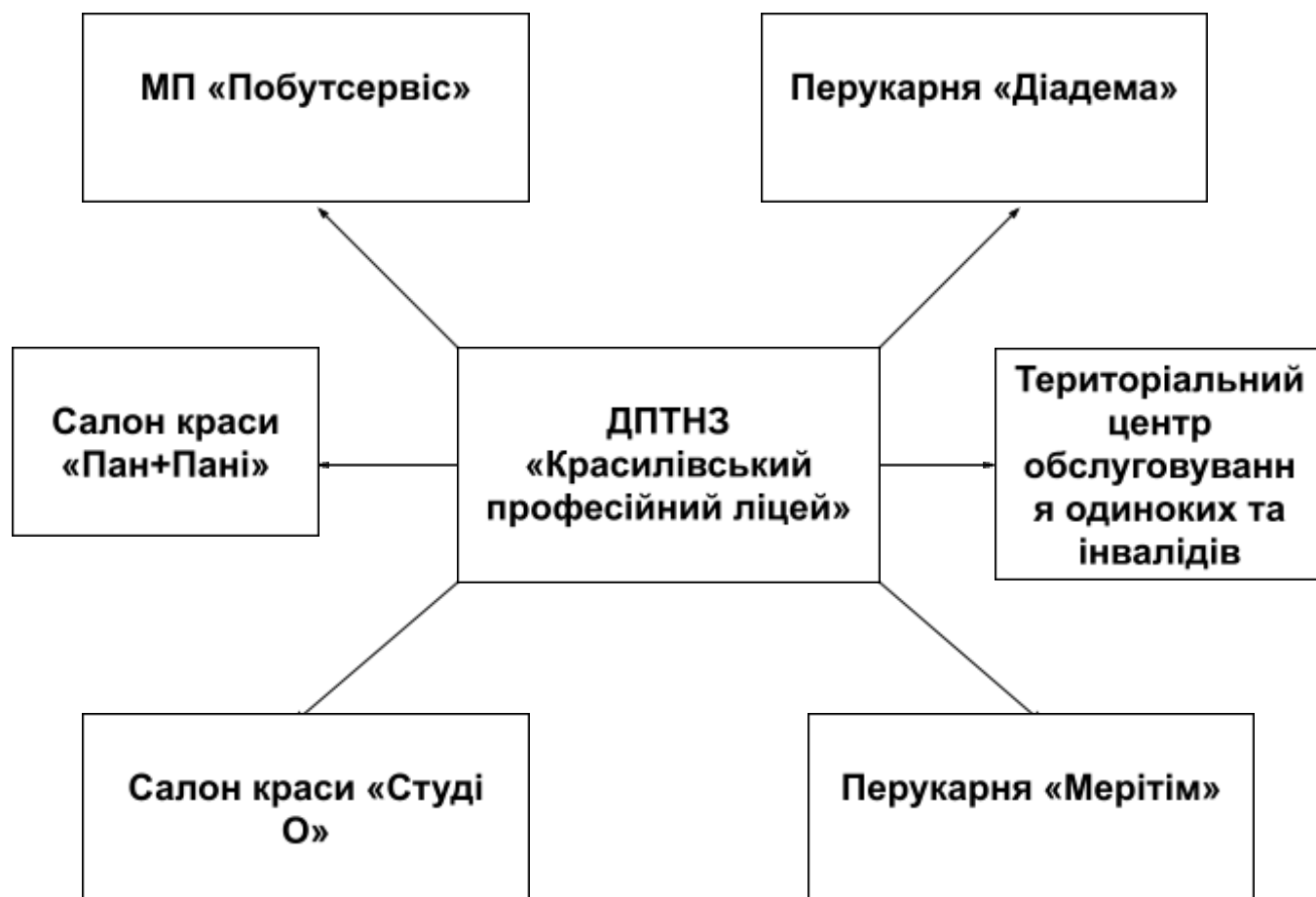

Надання допомоги соціальним партнерам (Територіальний центр по обслуговуванню одиноких та інвалідів)

Ремонтні роботи в відділі кадрів ЗАТ «Атонмаш»

Соціальні партнери ліцею з професії: «Перукар»

Виробнича практика в МП «Побут сервіс»

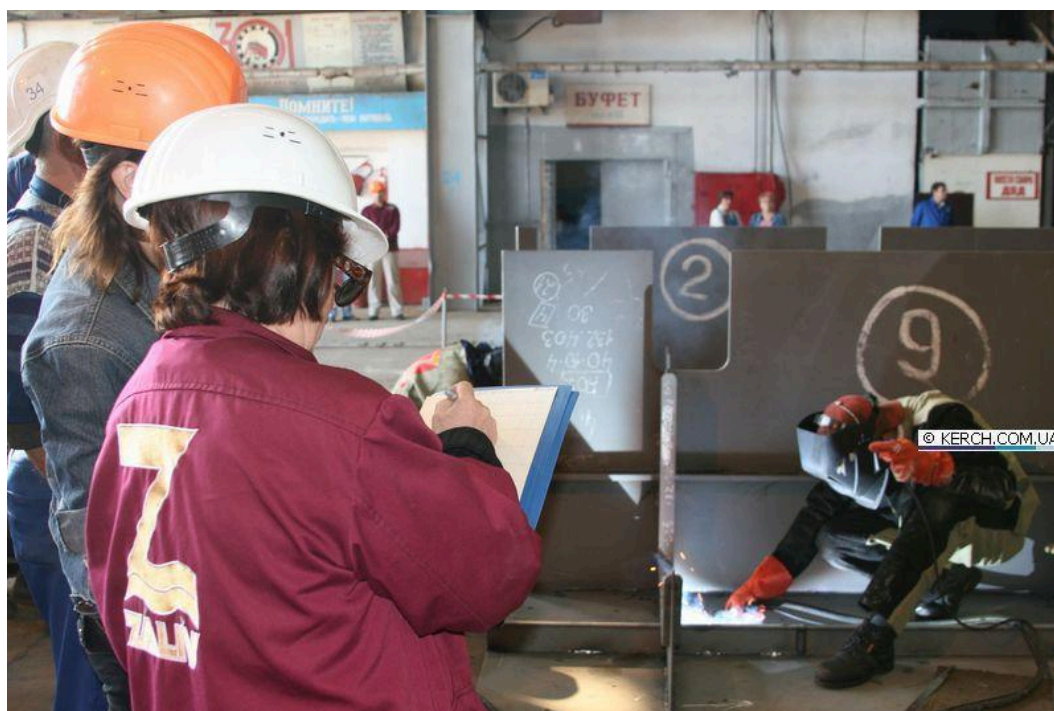
Майстер-клас під час проведення обласної виставки Вчись! Працюй! Україну з нами будуй!»

**Соціальні партнери ліцею з професії: «Електрозварник на
автоматичних та напіваавтоматичних машинах»**

Виробнича практика на ДП «Красилівський агрегатний завод»

Навчально-виробнича дільниця на ЗАТ «Атонмаш»

**Соціальні партнери ліцею з професії: «Тракторист-машиніст
сільськогосподарського виробництва»**

Відпрацювання практичних навичок водіння гусеничних тракторів (ТОВ «Щиборівське»)

Здача іспитів в управлінні розвитку сільського господарства Краси́лівського району

Результати співпраці з соціальними партнерами – замовниками робітничих кадрів

Сучасні роботодавці зацікавлені в такому працівникові, який уміє думати, самостійно розв'язувати різноманітні проблеми; володіє критичним і творчим мисленням.

Для сучасної професійної підготовки кваліфікованих робітників необхідним є високий рівень самостійного оволодіння новими знаннями та вміннями. Мобільність, творчий характер праці професіонала зумовлюють прогностичний характер змісту професійного навчання. Суть якого полягає в прогнозуванні розвитку всіх компонентів праці: нових матеріалів, машин, механізмів, технологій, об'єктів праці, способів її організації, що є неможливим без співпраці навчального закладу з широким колом соціальних партнерів.

Сьогодні роботодавцям необхідна оновлена професійна освіта, в іншій формі. Це стосується швидшого навчання, надання вмінь і навичок виконання технологічних операцій, максимальна пристосованість до умов конкретного виробництва.

До основних завдань переходу до нової педагогічної системи, на наш погляд, слід віднести:

- *моделювання інноваційної професійної діяльності майбутніх фахівців;*
- *створення єдиної інноваційної системи професійного навчання учнів, адаптованої до динаміки розвитку сучасного виробництва;*
- *розробку інноваційних технологій навчання та їх впровадження в освітній процес;*
- *здійснення співпраці з соціальними партнерами – замовниками робітничих кадрів.*

На сьогоднішній день у ДПТНЗ «Красилівський професійний ліцей» навчається понад 390 учнів, працює 22 майстра виробничого навчання, 14 викладачів. Красилівський професійний ліцей очолює Маланчак Леся

Іванівна, викладач вищої кваліфікаційної категорії, Відмінник Освіти України.

У ліцеї проводиться підготовка кваліфікованих робітників із 11 професій.

ти майстернях, 2-х лабораторіях та 15 кабінетах.

Крім того, учні ліцею проходять виробниче навчання та виробничу практику на підприємствах м. Красилова та району. Базы практики повністю забезпечують виконання програм виробничого навчання.

Вивчення та аналіз результатів співпраці з підприємствами - замовниками кадрів здійснюється методами спостереження за виробничим навчанням учнів під час проходження виробничої практики, бесідами з учнями і майстрами в/н, анкетуванням, вивченням навчальної документації,

стажуванням педагогічних працівників на підприємствах, ефективністю професійної підготовки учнів в умовах виробництва.

З року в рік зміцнюється та зростає навчально-матеріальна база ліцею, підвищується рівень педагогічної майстерності працівників навчального закладу.

Для підготовки учнів з **професії «Слюсар-ремонтник; слюсар з ремонту автомобілів»** є 2 майстерні та лабораторія, загальною площею 280,6 м², в кожній з яких обладнано 15 робочих місць. Майстерні забезпечені відповідно до нормативів ремонтним обладнанням, інструментарієм та спецодягом. Є у наявності одномісні верстати з лещатами, поперечно-стругальні верстати з лещатами, радіусні шаблони, різьбові шаблони, штангенциркулі, комплекти конічних зенковок, зварювальні апарати, шліфувальні машини, двигуни, розрізи двигунів автомобілів, комплекти приладів для перевірки електрообладнання автомобіля, автомобілі: ГАЗ-5201, ІЖ-271501, ВАЗ-2101, демонстраційні стенди з натуральними робочими циклами двигуна, кривошипно-шатунними механізмами, газорозподільними механізмами, системи охолодження та мащення, задні та передні мости, коробки перемиї передач, комплекти дорожніх знаків, мультимедійна установка.

Відповідно до ДСПТО, оснащення навчально-матеріальної бази для підготовки з даної професії складає 82%., а комплексно-методичне забезпечення – 85%.

Для підготовки учнів з **професії «Кухар»** є лабораторія загальною площею 100 м² на 15 робочих місць. У приміщенні їдальні створено додатково 15 робочих місць, відповідно до нормативних вимог, для проведення лабораторно-практичних робіт. Технічне оснащення лабораторії дає змогу відпрацьовувати всі теми згідно навчального плану і програми. Лабораторія обладнана робочими місцями, які дають можливість кожному учневі індивідуально відпрацьовувати методи і прийоми приготування їжі.

Оснащення навчально-матеріальної бази для підготовки з даної професії складає 90 % у відповідності до вимог ДСПТО, а комплексно-методичне забезпечення – 87 %.

Для підготовки учнів з **професії «Кухар; кондитер»** в приміщенні їдальні є лабораторія кондитерського виробництва на 15 робочих місць, для проведення лабораторно-практичних робіт, загальною площею 137 м², відповідно до нормативних вимог. Технічне оснащення лабораторії дає змогу відпрацювати всі теми згідно навчального плану і програми. Лабораторія обладнана трьома електроплитами, дві електрошафи, столи для проведення лабораторно-практичних робіт, є у наявності 2 мікрохвильові печі, тостери, набори кухонного посуду, набори ножів, промаркіровані дошки, 2 холодильники, 2 електрогрилі, 2 електромлиниці, 2 кухонні комбайни, фритюрниця, тістомісильна машина. Це дає можливість кожному учневі індивідуально відпрацьовувати методи і прийоми приготування їжі.

Оснащення навчально-матеріальної бази для підготовки з даної професії складає 90 % у відповідності до вимог ДСПТО, а комплексно-методичне забезпечення – 87 %.

Для підготовки учнів по **професії «Штукатур; облицювальник-плиточник; маляр»** є 3 майстерні загальною площею 225,6 м². Майстерні штукатурних, облицювально-плиточних та малярних робіт дають змогу відпрацювати всі теми згідно навчальних планів і програм. Майстерні обладнані спеціальними пристроями і приладами, необхідними для виконання опоряджувальних робіт на 15 робочих місць кожна. Виготовлено ряд показових стендів. Протягом трьох останніх років відчутно покращилася навчально-матеріальна база підготовки учнів з даних професій, а саме: придбано 2 електродрилі, 2 фарборозпилювачі, електрошліфувальна машина, шуруповерт, 2 візки, перфоратор ВВН 920, набір шпательів, свердл, валиків, щіток, рівнів різної довжини, 2 плиткорізи, відра, кельми, півтерки.

Оснащення навчально-матеріальної бази з даної професії складає 76 %, а комплексно-методичне забезпечення – 84 %.

Для підготовки учнів по **професії «Тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва»** є автотрактородром загальною площею 450 м². Технічне оснащення майстерень дає змогу відпрацювати всі теми згідно навчального плану і програми. Майстерні знаходяться у СТОВ “Довіра”(сmt.Антоніни), СК «Промінь» (с. Мала Клітна) згідно договору.

Майстерні обладнано: верстатами, моделями вузлів машин та механізмів трактора, агрегатами гідравлічної системи, розрізом двигуна, коробки передач, заднього мосту, деталями кривошипно-шатунного і газорозподільного механізмів, вузлами електрообладнання трактора, робочими органами сільськогосподарських машин і знарядь, що дає змогу виконувати навчальні програми. У відповідності до вимог обладнано кабінет «Правил дорожнього руху». Протягом останніх років оновлюється навчально-матеріальна база. Так у 2007-2010 навчальних роках для кабінету спеціальної технології було придбано: вузли і деталі систем живлення, змащування, охолодження, запуску двигуна, агрегат гідравлічної системи, протипожежний інвентар.

Оснащення навчально-матеріальної бази для підготовки з даної професії складає 79 %, а комплексно-методичне забезпечення – 75 %.

Для підготовки учнів по **професії «Перукар (перукар-модельєр)»** у ліцеї є майстерня перукарської справи та кабінет спеціальних дисциплін перукарської справи загальною площею 180 м². Майстерня забезпечена основним навчальним обладнанням, машинами та механізмами, що необхідні для виконання навчальних планів та програм, а саме: кріслами, фенами для сушки волосся, ножицями, дзеркалами, перукарською білизною, електросушками, машинками для стрижки, наборами гребінців, комплектами бігудів та кісточок, фенами-гофре, електробритвами. Це дає змогу проводити заняття одночасно для 15 учнів.

Оснащення навчально-матеріальної бази для підготовки з даної професії складає 90 %, а комплексно-методичне забезпечення – 85 %.

Для підготовки учнів по **професії «Оператор заправних станцій»** створено один навчальний кабінет у ліцеї для опрацювання уроків теоретичного навчання, та одну навчальну майстерню у смт.Калинівка, Вінницької області – для опрацювання професійно-практичної частини, згідно договору. Основне навчальне обладнання, устаткування, машини та механізми, що необхідні для виконання навчальних планів та програм: ареометри, паливо забірник, ручний насос, ручний важільно-плунжерний шприц, паливороздавальна колонка з ручним приводом, паливороздавальна

колонка з електричним приводом, мастильнороздавальна колонка з насосною установкою, лічильник мастил, солідолонагнітач, асинхронний двигун, вимикач, рубильник, запобіжник, реостат, контролер, контактор, магнітний пускач, вогнегасник, макет потерпілого.

Оснащення навчально-матеріальної бази для підготовки з даної професії складає 88 %, а комплексно-методичне забезпечення – 64 %.

Зміцнення та поповнення матеріально-технічної бази ДПТНЗ «Красилівський професійний ліцей» здійснюється за рахунок коштів соціальних партнерів – 35% та коштів, що надходять від виробничої діяльності і виробничої практики – 65%.

Розширення навчальної бази і обладнання робочих місць новим устаткуванням сприяє підготовці якісно нових робітників, які мають достатні навички роботи на сучасній техніці і володіють потрібним запасом знань, щоб швидко адаптуватися в умовах виробництва.

У центрі навчально-виховного процесу поставлені уроки виробничого навчання з конкретними завданнями: виготовлення такої продукції, яка б складала гідну конкуренцію кращим вітчизняним виробам, і одночасно була привабливою і дешевою.

На базі ліцею проводяться обласні семінари-практикуми, конкурси професійної майстерності. Педагоги ліцею є постійними учасниками обласних заходів, конкурсів, змагань. Колектив ліцею тісно підтримує зв'язки з вищими навчальними закладами Хмельницької області.

Завдання соціального партнерства в інноваційному режимі функціонування

Для створення взаємодії між ланками **Красилівський професійний ліцей – виробництво**, педагогічний колектив ліцею визначив шляхи соціального партнерства, ключовою частиною якого повинна стати організація спільно з роботодавцями якісного виробничого навчання та практики учнів, стажування та підвищення кваліфікації педагогів в умовах виробництва. З цією метою створена координаційна рада з соціального партнерства, розроблені договори соціального партнерства.

Схема координаційної ради співпраці соціальних партнерів Красилівського професійного ліцею

Результатами співпраці з соціальними партнерами є:

- повний перехід на навчання за професійними стандартами;
- оновлення навчально-методичного забезпечення професій з використанням комп'ютерної техніки та інформаційних технологій;
- залучення працівників виробництва до навчання учнів з метою впровадження підприємницького підходу у професійне навчання; формування в молоді знань і навичок поведінки в новому економічному середовищі;
- вдосконалення фахової майстерності педагогічних працівників, поширення різноманітних форм стажування на підприємствах, освоєння ними нової техніки, технологій виробництва ;
- впровадження моделі соціального партнерства в дію;
- спільне оновлення змісту професійно-практичної підготовки учнів навчального закладу шляхом модернізації навчальних майстерень, наближення їх до умов виробництва;
- співпраця партнерів по соціальному захисту учнів, педагогів, кваліфікованих робітників в умовах навчання та виробництва.

Аналіз регіонального ринку праці

Ринок праці – є важливою складовою всієї ринкової системи, однією з найважливіших ланок ринкової системи. Він функціонує лише у взаємозв'язку з іншими типами ринків, забезпечує рух товарів і послуг, спрямовуючи та вилучаючи ресурси з галузей народного господарства відповідно до руху капіталів і товарів.

Ринок праці – самостійна, комплексна система в ринковій економіці, яка, з одного боку, залежить від інших ринків, а з іншого – сама впливає на них.

Ринок праці охоплює всі категорії працездатного населення, яке готове працювати за наймом або в режимі само зайнятості, підприємництва. Ринок праці – це система обміну індивідуальними здібностями до праці на фонд життєвих цінностей необхідних для відтворення робочих цінностей.

Ринок праці – це право кожного працівника вільно, на основі трудового найма, за вибором, бажанням та ринковими цінами працевлаштуватися.

Регіональна політика, об'єднуючи різні по пріоритетності напрями, повинна ґрунтуватися на чіткому розділенні повноважень центральних і місцевих виконавських органів влади, діяльність яких забезпечила б підвищення рівня соціально-економічного розвитку регіону, ефективне використання його трудового потенціалу і збалансованість територіального ринку праці.

Сучасний ринок праці диктує свої, нестримно змінні вимоги відносно кваліфікації працівників. Тому правильно викладена і актуальна інформація дає уявлення про перспективи працевлаштування по конкретній професії або спеціальності.

Проаналізуємо особливості ринку праці Краси́лівського району.

Краси́лівська ОТГ — район у центральній частині Хмельницької області. Центр — місто Краси́лів.

Площа району становить 1,2 тис. км². Населення — 59,3 тис. мешканців.

Межує на півночі з Ізяславським районом, на сході зі Старокостянтинівським районом і Старокостянтинівською міськрадою, на

півдні із Хмельницьким, на південному заході з Теофіпольським, на заході з Білогірським районами Хмельницької області.

Район – аграрно-промисловий. На території району функціонують потужні підприємства, найбільші з них: Красилівський машинобудівний завод, Красилівський цукровий завод, Красилівський агрегатний завод, будівельні організації – ПМК-36 та СБМУ-2.

Далеко за межами області сьогодні знають про ДП ЗАТ «Оболонь»Красилівське», яке було засноване у липні 1994 року.

З 1995 року успішно діє спільне українсько-німецьке підприємство у формі ТОВ «Арсенюк і Штефанік».

У 2000 році за сприяння СП ТОВ «Арсенюк і Штефанік» відкрито МРЕВ та митний пост Подільської регіональної митниці.

У 2001 році збудована новітня станція технічного обслуговування та ремонту всіх автомобілів «Renault».

У 2007 році розпочало роботу ТОВ «Вікс-Фільтрон».

Налагоджено в районі транспортне сполучення, швидкими темпами розвивається торгівля.

Порівняно з попередніми роками зросла матеріально–технічна база у сільському господарстві. Галузь з кожним роком технічно вдосконалюється, що позитивно позначається на рівні рентабельності господарств.

На Красилівщині спостерігається дефіцит електрозварників, токарів, сантехніків, фрезерувальників але надто багато економістів, юристів, бухгалтерів, вчителів. За даними районного центру зайнятості, на Красилівщині понад 2 тисячі молодих людей у віці до 35 років шукають роботу. Торік в районний ринок праці поповнили майже 80 випускників вузів і понад 200 випускників профтехучилищ. Але рівень працевлаштування молодих людей з вищою освітою склав лише 42%.

Нині налічується понад 27 вакансій. Проте більшість з них – це робочі професії і лише чверть — вакансії службовців. Зараз в районі є дефіцит електриків, електрозварників, сантехніків, столярів, шваль і інших робітників високої кваліфікації. Але, не дивлячись на це, найбільший попит у молоді мають економічні і юридичні спеціальності. Хоча останнім часом молодь,

переважно з сільської місцевості, зацікавилася також педагогічними спеціальностями, а в місті виріс попит на фахівців комп'ютерних наук.

За словами керівника районного центру зайнятості Олександра Макарця, в районі за останній рік виросла на 7% економічна активність, на 12% — рівень зайнятості і на 2,4% зменшився рівень зареєстрованого безробіття. Всього за 11 місяців цього року в центрі зайнятості налічувалося на обліку майже 1851 незайнятих громадян, з них більше половини (над 60%) працевлаштувалася за фахом, перекваліфіковувалася і придбала іншу професію або ж взяла участь в суспільних роботах. Проте є і певна частина клієнтів центру, які доки не змогли знайти роботу, а також — ряд вакансій, які безробітні не квапляться займати.

Пояснюється це декількома причинами, в першу чергу — внутрішньою і зовнішньою трудовою міграцією, наявністю тіньової і напівтіньової зайнятості, а також — територіальною і професійно-кваліфікаційною розбалансованістю ринку праці. Адже три чверті тих, хто знаходиться на обліку, — жителі сільської місцевості, а з 27 вакансій, які зараз пропонує районний центр зайнятості, 18 заявок поступило саме від красилівських підприємств.

Якщо ж говорити про невідповідність попиту і пропозиції в професійній площині — те у нас і надалі відчуватиметься брак робочих професій і надлишок економістів, бухгалтерів, юристів і так далі. Втім, працедавці "полюють" на хороших фахівців, і випускники вузів мають шанс знайти відмінну роботу лише за умови своєї високої кваліфікації. Що ж до робочих професій, то вже не перший рік підприємствам району постійно потрібні на роботу слюсарі-ремонтники, сантехніки, представники будівельних професій, газоелектрозварники, водії і тому подібне.

Регіональні особливості ринку праці в Красилівському районі зберігають загальні тенденції, спостережувані у всіх куточках України, а саме: попит на спеціальності комп'ютерних наук, будівельні професії. Проте Красилівський район має і свої власні особливості на ринку праці, обумовлені особливостями його розвитку: у селах, де розвивається сільське

господарство, попит мають трактористи-машиністи, слюсарі з ремонту с/г техніки та інші працівники галузі.

Але причин проблеми загрозливого зменшення числа фахівців робочих спеціальностей у нашому регіоні - чимало, у тому числі й на найвищих щаблях влади. Обійдемо тут загальний стан економіки, зміни у структурі виробництва та інші споріднені чинники, які великою мірою визначають стан ринку праці. Хоча, складається враження, що справжньої ситуації на ньому ані нині, ані у бодай найближчому майбутньому, ніхто не знає. Дивно, але вивчення перспективних потреб територій у робітничих кадрах покладений на систему професійної освіти. Тим часом, системного вивчення ринку праці немає". Свій "внесок" у поглиблення проблеми із такими нині потрібними кадрами внесли й самі роботодавці, які в умовах тимчасового надлишку робочої сили за кілька років стали дуже вередливими. Тепер же, не вклавши бодай дешиці зусиль, намагаються одержати робітників 5-6 розряду, з допусками, сертифікатами тощо. Умови, які роботодавці пропонують початківцям, часто знаходяться поза межами здорового глузду і трудового законодавства - мізерні зарплати (часто "конвертовані"), обмеження у відпустках, лікарняних і т.д.

Проведений аналіз свідчить, що в Україні існують значні розбіжності в рівнях соціально-економічного розвитку регіонів, і процес диференціації неухильно заглиблюється. Іншими словами, в країні не існує механізмів підтримки соціальних стандартів життя для кожного громадянина незалежно від його місця проживання. Центральні органи влади часто переоцінюють власну роль у відродженні регіонів, прагнучи впливати на процеси у всіх без виключення соціально-економічних сферах. При цьому ігнорується світовий досвід, який показує, що державна (як правило, пільгово-дотаційна) підтримка не є достатньою умовою для реалізації потенціалу території.

Основне завдання регулювання розвитку регіонів не вичерпується забезпеченням умов для орієнтації економіки на структурну перебудову і поступове зростання виробництва, досягнення соціального і екологічного благополуччя і прогресу. Основний сенс такої поширеної точки зору полягає в максимальному обмеженні ролі держави в економіці. Дійсно, створення

сприятливих умов для розвитку ринкової економіки, перш за все, асоціюється з таким регулюючим впливом, як формування ефективних державних інститутів (включаючи розробку якісного законодавства і боротьбу з корупцією), створення сучасної регіональної виробничої і ринкової інфраструктури. У найзагальнішому вигляді можна констатувати, що мета державного регулювання регіонального розвитку - це згладжування регіональних розбіжностей в розвитку людського потенціалу на тлі формування тенденцій зростання цього показника для країни в цілому. Дуже важливою є і готовність місцевої самоврядності мобілізувати власні, в першу чергу людські, ресурси ради майбутнього розвитку.

Згладжування відмінностей в регіональному розвитку може бути досягнуте виключно за рахунок динамічнішого розвитку промислових підприємств та малого бізнесу. Для цього необхідна цілеспрямована державна політика, яка передбачає забезпечення випереджаючого зростання інвестиційної активності в тих галузях, можливості самостійного розвитку яких через ті або інші причини є обмеженими. Необхідний диференційований, а не універсальний підхід до регулювання регіонального розвитку. Помилковим було б вживання єдиного критерію депресивності для всіх галузей, оскільки пріоритетність вирішення проблем в конкретному регіоні повинен встановлювати сам регіон.

Можливо, корисним було б використання досвіду регіонального розвитку Європейського Союзу, зокрема принципу цільового програмування, коли центр не просто фінансує регіон, а виділяє кошти на спеціально підготовлені програми (цільові крапки), які впливають на розвиток всього регіону. Адже виділення засобів під загальне формулювання «поліпшення – удосконалення – підвищення» не дає конкретних результатів. Модель регіонального розвитку Європейського Союзу базується на стратегічному партнерстві між центральним урядом і місцевими органами властей, сектором бізнесу і громадськими організаціями.

